

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПРАКТИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ІСЛАНДІЇ ТА БЕЛЬГІЇ

Анна Остапенко

доктор філософії, старший науковий співробітник, відділу зарубіжних систем професійної освіти, Інституту професійної освіти НАПН України, <https://orcid.org/0000-0002-2669-7227>, e-mail: annostapenko1989@gmail.com

Реферат:

Актуальність: забезпечення якості професійної підготовки майбутніх фахівців є найголовнішим завданням професійної освіти; покращення результатів навчання скорочуватиме кваліфікаційний розрив і підвищуватиме довіру суспільства; за сучасних умов для реформування системи професійної освіти в Україні значний інтерес становить досвід професійної підготовки молоді у країнах ЄС; зокрема, цікавим є порівняльний аналіз підходів Ісландії та Бельгії до систематизації управлінських практик, виявлення спільного та відмінного у стратегіях забезпечення якості професійної освіти в обох країнах.

Мета: виявлення спільних рис та відмінностей у підходах до забезпечення якості професійної освіти в Бельгії та Ісландії.

Методи: систематизація та порівняльний аналіз практик забезпечення якості професійної освіти в Ісландії та Бельгії.

Результати: проведено порівняльний аналіз управлінських підходів до забезпечення якості професійної освіти у закладах професійної освіти Ісландії та Бельгії, що базувався на дослідженні національних рамок, законодавства, діяльності ключових організацій, внутрішніх/зовнішніх механізмів оцінювання та ролі національних/європейських кваліфікаційних рамок.

Висновки: Ісландія використовує Ісландську агенцію із забезпечення якості (IAQA) для зовнішніх перевірок та зобов'язує заклади до внутрішнього оцінювання; у Бельгійській Фландрії діє NVAO для акредитації освіти та система валідації набутих компетентностей (VAC); у бельгійських землях Валлонії та Брюсселі за оцінювання якості закладів освіти відповідає AEQES; виявлено спільні риси у практиках забезпечення якості освіти обох країн (гармонізація європейських традицій і національних особливостей; ефективне поєднання внутрішнього самооцінювання та зовнішнього оцінювання; наявність дієвих механізмів залучення до забезпечення якості освіти усіх зацікавлених сторони; орієнтація на результати навчання; відповідність європейським рамкам EQF, EQAVET); охарактеризовано відмінності (система управління в Ісландії централізована, а в Бельгії – децентралізована; у Бельгії діє двонаціональна агенція NVAO; в Ісландії для забезпечення якості освіти використовуються цифрові журнали, а в Бельгії – система VAC; водночас забезпечення якості освіти в обох країнах є складним, особливо в різних землях Бельгії).

Ключові слова: забезпечення якості, порівняльний аналіз, Ісландська агенція забезпечення якості, професійної освіти в Ісландії, професійна освіта в Бельгії, законодавчі акти.

Вступ. Якість професійної освіти є наріжним каменем економічного зростання, соціальної згуртованості та індивідуального розвитку в сучасному глобалізованому світі. В умовах швидких технологічних змін та

трансформацій ринку праці, ефективні системи забезпечення якості професійної освіти набувають критичного значення, гарантуючи відповідність освітніх програм потребам здобувачів освіти, роботодавців та суспільства в

цілому, а також сприяючи підвищенню результатів навчання та зміцненню довіри суспільства. Ісландія та Бельгія, кожна зі своїми унікальними соціально-економічними та освітніми контекстами, демонструють цікаві підходи до побудови та функціонування таких систем. В Ісландії професійна освіта переважно здійснюється на рівні старшої середньої школи зі значним акцентом на навчанні на робочому місці (Cedefop, n.d.). У Бельгії ж існує складна федеральна структура з окремими системами у Фландрії, Валлонії та Брюсселі, що зумовлює необхідність розгляду Фландрії та Валлонії/Брюсселя окремо через відмінності в управлінні та практиках (Cedefop & Bruxelles Formation, 2022). Метою даної статті є систематизація та глибокий аналіз практик забезпечення якості професійної освіти в цих двох країнах. Акцент робиться на виявленні особливостей, переваг та недоліків існуючих моделей, не з метою пропагування певних рішень, а для структурування знань та формування комплексного розуміння проблематики. Порівняльний аналіз їхнього досвіду може бути корисним для інших країн, що прагнуть вдосконалити власні національні системи професійної освіти. Стаття послідовно розгляне теоретичні засади забезпечення якості, детально проаналізує системи Ісландії та Бельгії, проведе їх порівняння та запропонує висновки.

Джерела дослідження. Базується на аналізі існуючих практик забезпечення якості професійної освіти, що відображені в останніх дослідженнях та публікаціях, зокрема матеріалах Cedefop, Eurydice, ENQA, NVAO, а також законодавчих актах та регуляторних документах Ісландії та Бельгії. Проблема забезпечення якості у професійній освіті є вирішальною для підвищення результатів навчання та відповідності ринку праці. Хоча Ісландія та Бельгія (з її федеральною структурою та окремими системами у Фландрії та Валлонії/Брюсселі) мають цікаві підходи, існує потреба в систематизації та порівняльному аналізі їхніх практик. Невирішеною частиною загальної проблеми, якій присвячена ця праця, є саме проведення такого порівняльного аналізу практик забезпечення якості професійної освіти в Ісландії та Бельгії з наведенням конкретних прикладів їхнього застосування. Дослідження також аналізує вплив європейських рамок забезпечення якості на національні системи.

Мета статі: полягає у систематизації та порівняльному аналізі практик забезпечення якості професійної освіти в Ісландії та Бельгії (Фландрія та Валлонія/Брюссель) на основі дослідження їхніх національних рамок, законодавчих актів, діяльності головних організацій, внутрішніх та зовнішніх механізмів оцінки, а також ролі національних та європейських кваліфікаційних рамок.

Методи. Для досягнення поставленої мети – систематизації та порівняльного аналізу практик забезпечення якості професійної освіти в Ісландії та Бельгії (Фландрія та Валлонія/Брюссель) – були використані такі методи: систематизація та порівняльний аналіз. Методи застосовані для дослідження національних рамок, законодавства, діяльності головних організацій, внутрішніх та зовнішніх механізмів оцінювання, а також ролі національних та європейських кваліфікаційних рамок в обох країнах. Аналіз: аналізувався вплив європейських рамок забезпечення якості на національні системи. Розгляд: розглянуто національні рамки, ключові організації, законодавчу базу та конкретні приклади практик забезпечення якості, включаючи внутрішню та зовнішню оцінку, зворотний зв'язок зі студентами та залучення зацікавлених сторін, розробку та перегляд навчальних програм, а також забезпечення якості програм навчання на робочому місці. Застосування цих методів було виявлення спільних рис та відмінностей у підходах до забезпечення якості професійної освіти в Бельгії та Ісландії на основі представлених результатів дослідження.

Результати й обговорення. *Забезпечення якості професійної освіти в Ісландії: національна рамка, організації та законодавча база.* Загальна національна рамка забезпечення якості в системі освіти Ісландії передбачає відповідальність Міністерства освіти, науки та культури (для дошкільної, початкової та середньої освіти) та Міністерства вищої освіти, науки та інновацій (для вищої освіти) як основних відповідальних органів (Eurydice, n.d.). Ключову роль у забезпеченні якості вищої освіти, включаючи професійні програми на цьому рівні, відіграє Ісландська агенція із забезпечення якості (IAQA), яка є незалежною організацією (ENQA, n.d.). IAQA, раніше відома як Рада з якості ісландської вищої освіти (ENQA, n.d.), має мандат на нагляд за

якістю вищої освіти та діє автономно від уряду та закладів освіти (ENQA, n.d.). Директорат освіти також відіграє важливу роль у різних аспектах оцінки та моніторингу, особливо на рівнях дошкільної, початкової та середньої освіти (Eurydice, n.d.). Для підвищення якості ісландських університетів IAQA розробила Рамку покращення якості (QEF). IAQA видає рекомендації щодо моніторингу та внутрішнього огляду, призначені для надання підтримки співробітникам ісландських вищих навчальних закладів (ВНЗ), які відповідають за внутрішній моніторинг та огляд освітніх послуг та досліджень (Education - Government of Iceland, 2025), яка включає регулярні оцінки діяльності університетів (Háskólinn í Reykjavík, n.d.). QEF пройшла кілька фаз: QEF1 (2010-2016), QEF2 (2017-2023) та QEF3 (2024-2029) (Háskólinn í Reykjavík, n.d.).

Забезпечення якості професійної освіти в Ісландії ґрунтується на ключових законодавчих актах, серед яких Закон про вищу освіту № 63/2006 (Education - Government of Iceland, 2025), Закон про старшу середню школу № 92/2008 (Cedefop, n.d.) та Національна кваліфікаційна рамка Ісландії № 80/2007 (Education - Government of Iceland, 2025). Ці закони визначають та спрямовують процеси забезпечення якості, включаючи моніторинг, оцінку та акредитацію. Зокрема, Закон про вищу освіту встановлює вимоги до акредитації закладів вищої освіти та їхніх програм (Education - Government of Iceland, 2025). Крім того, Постанова № 1165/2024 надає додаткові деталі щодо моніторингу якості викладання та досліджень у закладах вищої освіти (Háskólinn í Reykjavík, n.d.). Ці законодавчі акти та регуляторні документи створюють міцну основу для забезпечення якості професійної освіти в країні.

Заклади вищої освіти в Ісландії зобов'язані проводити систематичні внутрішні перевірки, включаючи збір чітко визначених ключових даних про свою діяльність (Уряд Ісландії, 2024). Рейк'явікський університет (RU) є прикладом закладу, який впроваджує внутрішню оцінку на інституційному рівні через самооцінку викладачів та експертну оцінку академічного змісту курсів (Háskólinn í Reykjavík, n.d.). Школи на всіх рівнях також повинні систематично оцінювати свою внутрішню діяльність за активної участі

персоналу, студентів та батьків, а також публікувати інформацію про ці оцінки та плани щодо покращення (Eurydice, n.d.). RU також публікує щорічні звіти про якість, забезпечуючи прозорість процесів внутрішнього забезпечення якості (Háskólinn í Reykjavík, n.d.).

IAQA проводить зовнішні перевірки якості всіх закладів вищої освіти з метою постійного підвищення якості їхньої діяльності (ENQA, n.d.). Ці оцінки є регулярними та систематичними, проводяться щонайменше кожні п'ять років (Eurydice, 2025). Міністерство освіти, науки та культури також проводить комплексні зовнішні оцінки на рівнях дошкільної, початкової та середньої освіти, часто у співпраці з Директоратом освіти (Eurydice, n.d.). У процесі зовнішньої оцінки вищої освіти беруть участь міжнародні експерти та представники студентів (Уряд Ісландії, 2024). Звіти про оцінку публікуються університетами та IAQA для забезпечення прозорості (Eurydice, n.d.). RU збирає та аналізує дані про студентів, включаючи їхню задоволеність програмами, прогрес та рівень відсіву, для інформування про процеси забезпечення якості (Háskólinn í Reykjavík, n.d.). Оцінка студентами якості курсів є ключовим компонентом оцінки викладачів у RU (Háskólinn í Reykjavík, n.d.). Внутрішні оцінки на всіх рівнях освіти передбачають активну участь персоналу, студентів та батьків (Eurydice, n.d.). Студенти також беруть участь у зовнішніх експертних групах з оцінки якості вищої освіти (Уряд Ісландії, 2024).

З 2011 року в старшій середній школі Ісландії діє децентралізований підхід до розробки навчальних програм, як це передбачено Законом про старшу середню школу (Cedefop, n.d.). Національний навчальний план для старшої середньої школи надає загальну рамку для розробки навчальних програм (Cedefop, n.d.). У RU наголошується на узгодженні організації курсу, викладання та оцінювання з результатами навчання (Háskólinn í Reykjavík, n.d.). Підприємства, що забезпечують навчання на робочому місці, повинні мати офіційну сертифікацію та укладати навчальні угоди (Cedefop, n.d.). Для фіксації процесу навчання та набутих компетентностей в apprenticeship-програмах використовуються цифрові журнали (Cedefop, n.d.). Нещодавня зміна політики передбачає передачу відповідальності за пошук контрактів на

apprenticeship від студентів до закладів професійної освіти з метою зміцнення системи професійної освіти (Cedefop, n.d.).

Структура професійної освіти в Бельгії. Бельгія має складну структуру професійної освіти з окремими системами у Фландрії та Валлонії/Брюсселі (Cedefop & Bruxelles Formation, 2022). Професійна освіта пропонується на різних рівнях: середньому, післясередньому та вищому (Cedefop, 2024). У Фландрії за забезпечення якості вищої освіти відповідає Акредитаційна організація Нідерландів та Фландрії (NVAO) (NVAO, n.d.). NVAO акредитує програми та оцінює системи забезпечення якості закладів вищої освіти (NVAO, n.d.). Агенція з питань вищої освіти, освіти дорослих, кваліфікацій та стипендій (ANOVOKS) відіграє важливу роль у забезпеченні якості у цих секторах, а також є Національним контактним пунктом EQAVET для Фландрії (Cedefop & Bruxelles Formation, 2022). Інспекція освіти проводить зовнішні перевірки та забезпечує дотримання освітніх норм (Euridyce, 2023). *Акредитація програм та інституційний перегляд:* NVAO акредитує нові та існуючі програми у вищій освіті, використовуючи експертну оцінку та забезпечуючи публічність інформації (NVAO, n.d.). NVAO (Нідерландсько-Фламандська акредитаційна організація) є ініціатором організації цього діалогу, а його специфічний формат визначається спільним узгодженням між комісією та освітньою програмою. Традиційно, невід'ємною частиною цієї процедури є виїзне відвідування об'єкта оцінювання. Проте, зважаючи на ефективність та контекстуальні особливості, комісія може прийняти рішення про відмову від фізичного візиту, якщо наявні висновки попередніх оцінювань достатні, або якщо фізичне відвідування не передбачає доданої цінності. У таких випадках діалог може бути реалізований через серію онлайн-зустрічей. Можливе також комбіноване застосування обох форматів, особливо для залучення зацікавлених сторін, яким складно здійснювати фізичні переміщення.

Підготовка комісії до цього ключового етапу здійснюється шляхом попередніх консультацій, що забезпечують її готовність до виконання поставлених завдань. Організація також проводить інституційні перегляди для оцінки загальних політик забезпечення якості

університетів та вищих шкіл (NVAO, n.d.). *Валідація набутих компетентностей (VAC):* У Фландрії діє система VAC для оцінки та сертифікації компетентностей, набутих через досвід роботи або неформальне навчання (De Vlaamse Kwalificatiestructuur, 2020). VAC узгоджується з Фламандською кваліфікаційною рамкою (FQF) та Європейською кваліфікаційною рамкою (EQF) (Flanders.be, 2019). *Експертна оцінка та підхід, заснований на вдячності:* У Фландрії велика увага приділяється експертній оцінці якості освіти, до якої залучаються фахівці з професійної сфери, експерти з освіти та студенти (NVAO, n.d.). NVAO використовує підхід, заснований на довірі та відкритому діалозі під час оцінювання. На основі програмної пропозиції NVAO, комісія спільно з освітньою програмою визначає змістовне наповнення програми. Процес-координатор виконує функцію посередника, забезпечуючи ефективну комунікацію між сторонами. Після затвердження остаточної програми, освітня програма подає пропозиції щодо складу учасників. Протягом діалогу комісія має право вимагати додаткову інформацію, необхідну для обґрунтованого висновку, з обов'язковим обґрунтуванням таких запитів. Перелік усієї вивченої інформації фіксується у звіті про оцінювання. У зв'язку з можливістю виникнення потреби в додатковій інформації або ініціативи установи щодо її надання, в програмі передбачається вільний час. Це надає освітній програмі можливість подати додаткові документи або запланувати додаткові зустрічі.

З метою забезпечення незалежності та об'єктивності оцінювання, будь-які події, що можуть вплинути на цей принцип, повинні бути негайно повідомлені NVAO. Це стосується зацікавлених сторін, включаючи членів комісії, процес-координаторів, секретарів, співробітників установи та студентів, які можуть скористатися процедурою подання скарг, доступною на офіційному вебсайті. (NVAO, n.d.). *Загальна рамка якості для курсів професійної кваліфікації:* Існує загальна рамка якості для курсів професійної кваліфікації, що пропонуються навчальними закладами та органами з валідації поза формальною освітою (European Commission, 2023). Ця рамка складається з п'яти компонентів, пов'язаних з цілями, дизайном, керівництвом, оцінкою та

діями щодо покращення (European Commission, 2023).

Організації, залучені до забезпечення якості у Вавилонії. Агенція з оцінки якості вищої освіти (AEQES) відповідає за оцінку якості вищої освіти у Французькій спільноті Бельгії, включаючи університети та вищі школи (ENQA, 2021). AEQES є незалежною організацією та зареєстрована в EQAR (ENQA, 2021). Інспекція освіти організовує регулярні оцінки в сфері освіти дорослих та часткової мистецької освіти (Eurydice, 2023). FOREM (Валлонське управління з питань зайнятості та професійної підготовки) та Bruxelles Formation беруть участь у забезпеченні якості професійної підготовки для осіб, які шукають роботу, та працівників (Cedefop & Bruxelles Formation, 2022). IFAPME (Валлонський інститут навчання за принципом чергування навчання та підприємницької підготовки) та SFPME (Служба підготовки для малих та середніх підприємств у Брюсселі) відповідають за програми навчання за принципом чергування навчання та потенційні механізми забезпечення їхньої якості (Vocational education and training in Europe | Belgium - Cedefop - European Union, n.d.). *Зовнішня оцінка AEQES:* AEQES проводить формувальні оцінки на основі діалогу із зацікавленими сторонами та візитів на місця для оцінки програм вищої освіти (ENQA, 2021). Інспекція освіти організовує регулярні оцінки в сфері освіти дорослих (Eurydice, 2023). Навчальні заклади в сфері освіти дорослих зобов'язані проводити систематичні внутрішні оцінки якості своєї діяльності та публікувати інформацію про свій контроль якості та плани щодо покращення (Eurydice, n.d.). SYNTRA Flanders використовує інструмент самооцінки на основі EFQM у поєднанні з експертною комісією для своїх центрів (Eurydice, 2023). *Забезпечення якості в програмах навчання за принципом чергування навчання:* SYNTRA-Flanders відповідає за загальне забезпечення якості у своїх центрах, які включають програми навчання за принципом чергування навчання (Eurydice, 2023). У Французькій спільноті було внесено зміни до Угоди про співпрацю щодо навчання за принципом чергування навчання з метою покращення якості apprenticeship-програм (OIT/Cinterfor, 2020). Національний контактний пункт EQAVET для Валлонії-Брюсселя організував експертну оцінку у 2023 році,

зосереджену на тому, як задовольняються потреби ринку праці у навчанні та навичках (European Commission, 2023).

Аналіз практик забезпечення якості. Схожість. Ісландія та Бельгія (Фландрія та Валлонія/Брюссель) наголошують на важливості як внутрішніх, так і зовнішніх механізмів оцінки. Обидві країни визнають цінність залучення зацікавлених сторін, включаючи студентів, персонал, а іноді й батьків чи роботодавців, до процесів забезпечення якості. Концепція пов'язання освіти та навчання з результатами навчання є поширеною в обох системах, часто за допомогою національних кваліфікаційних рамок (Education - Government of Iceland, 2025). Обидві країни перебувають під впливом європейських рамок та ініціатив із забезпечення якості, таких як EQF та EQAVET (Cedefop, 2024). *Відмінності.* Ісландія має більш централізовану систему з національною агенцією (IAQA), яка відіграє домінуючу роль у забезпеченні якості вищої освіти, тоді як Бельгія демонструє більш децентралізований підхід з регіональними варіаціями та численними учасниками. Фландрія має двонаціональну акредитаційну агенцію (NVAO) для вищої освіти, що відображає тісні зв'язки з Нідерландами, чого немає в Ісландії чи Валлонії/Брюсселі. Акцент на конкретних механізмах може відрізнятися; наприклад, Фландрія приділяє значну увагу інституційному перегляду на рівні вищої освіти через NVAO, тоді як IAQA в Ісландії зосереджується на оцінці програм та закладів. Валлонія/Брюссель більше покладається на інспекції для забезпечення якості освіти дорослих. Рівень деталізації та формальності в регулюваннях та настановах щодо забезпечення якості може варіюватися між країнами та регіонами.

Національні кваліфікаційні рамки (NQF) в Ісландії (ISQF) та Бельгії (FQF для Фландрії та CFC для Французької спільноти) відіграють важливу роль у забезпеченні якості. Вони визначають результати навчання, рівні кваліфікацій, сприяють прозорості та мобільності (Education - Government of Iceland, 2025). Ці рамки також сприяють включенню професійних кваліфікацій та визнанню неформального навчання (De Vlaamse Kwalificatiestructuur, 2020). Європейська кваліфікаційна рамка (EQF) та Європейська референтна рамка забезпечення якості професійної освіти та навчання (EQAVET)

вплинули на розробку та впровадження національних практик забезпечення якості в Ісландії та Бельгії (Cedefop, 2024). Національні контактні пункти EQAVET сприяють впровадженню та подальшому розвитку рамки EQAVET в обох країнах (European Commission, n.d.).

Система забезпечення якості Рейк'явікського університету: Включає самооцінку, зворотний зв'язок зі студентами, експертну оцінку та узгодження з міжнародними стандартами (Háskólinn í Reykjavík, n.d.). Забезпечення якості програм apprenticeship досягається шляхом застосування цифрових журналів, які слугують інструментом для документування засвоєних у процесі навчання на робочому місці навичок та компетентностей (Cedefop, n.d.). IAQA проводить регулярні зовнішні оцінки закладів вищої освіти для постійного підвищення якості (ENQA, n.d.).

У Фландрії Акредитація програм NVAO: Процес акредитації програм NVAO включає експертну оцінку та публікацію звітів про оцінку (NVAO, n.d.). Валідація набутих компетентностей (VAC) у секторному контексті є механізмом, що забезпечує офіційне визнання та підтвердження навичок, здобутих індивідами поза межами формальної освітньої системи, зокрема у таких галузях, як інформаційні технології (IT) або торгівля (De Vlaamse Kwalificatiestructuur, 2020). Центри освіти дорослих у Фландрії мають внутрішні системи забезпечення якості та підлягають зовнішньому нагляду з боку Інспекції освіти (Eurydice, 2023). Методологія зовнішньої оцінки якості вищої освіти, що здійснюється Агентством з оцінки якості вищої освіти (AEQES) у Брюсселі, інтегрує ключові елементи, такі як структурований діалог з усіма релевантними зацікавленими сторонами та проведення візитів на місця до закладів вищої освіти (ENQA, 2021). IFARME використовує різні механізми для забезпечення якості навчання apprentices у Валлонії (Cedefop, 2024). Центри освіти дорослих у Брюсселі проводять самооцінку, а

Інспекція освіти здійснює подальший контроль (Eurydice, n.d.).

Висновки. Отже, практики забезпечення якості в Ісландії та Бельгії відображають як спільні європейські тенденції, так і унікальні національні особливості. Обидві країни наголошують на важливості поєднання внутрішньої самооцінки та зовнішнього незалежного оцінювання для забезпечення якості професійної освіти. Залучення зацікавлених сторін, особливо студентів, є ключовим елементом в обох системах, що сприяє підвищенню прозорості та відповідальності. Однією з помітних відмінностей є рівень централізації систем. Ісландія демонструє більш централізований підхід, особливо у вищій освіті, де IAQA відіграє провідну роль у забезпеченні якості на національному рівні. Бельгія, з її федеральною структурою, має більш децентралізовану систему з регіональними варіаціями та різними органами, відповідальними за забезпечення якості в різних секторах освіти. Наявність двонаціональної акредитаційної агенції (NVAO) у Фландрії є унікальною особливістю, що відображає тісну співпрацю з Нідерландами у сфері вищої освіти.

Серед інноваційних підходів можна виокремити ісландську систему цифрових журналів для apprenticeship-програм, яка забезпечує детальне відстеження набутих компетентностей на робочому місці. У Фландрії заслуговує на увагу комплексна система валідації набутих компетентностей (VAC), яка сприяє визнанню неформального навчання та підвищенню мобільності на ринку праці. Забезпечення якості професійної освіти є складним завданням, особливо в контексті різноманітних освітніх середовищ та структур управління, що особливо помітно у Бельгії. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на оцінку ефективності різних моделей забезпечення якості в обох країнах та виявлення найкращих практик, які можуть бути застосовані в інших контекстах.

Список посилань:

- Cedefop. (n.d.). *VET in Europe database | Vocational education and training in Europe | Iceland*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-in-europe/systems/iceland-u2>.
Government of Iceland. (n.d.). *Education*. <https://www.government.is/topics/education/>.

- Cedefop & Bruxelles Formation. (2022). *Vocational education and training in Europe - Belgium: system description*. Cedefop. <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-in-europe/systems/belgium-u2>.
- Cedefop. (2024). *Vocational education and training*. https://www.cedefop.europa.eu/files/ti0224437enn_0.pdf.
- Eurydice. (n.d.). *Quality assurance - Iceland*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/iceland/quality-assurance>.
- ENQA. (n.d.). *Quality Board for Icelandic Higher Education*. <https://www.enqa.eu/membership-database/quality-board-for-icelandic-higher-education/>.
- Eurydice. (n.d.). *Quality assurance in higher education*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/euryperia/iceland/quality-assurance-higher-education>.
- Háskólinn í Reykjavík. (n.d.). *Quality Management*. <https://www.ru.is/en/about-ru/quality/quality-assurance>.
- Háskólinn í Reykjavík. (n.d.). *Quality Assurance System for Learning and Teaching at Reykjavik University*. <https://www.ru.is/en/about-ru/quality/quality-assurance-system-for-learning-and-teaching-at-reykjavik-university>.
- Eurydice. (2025). *National reforms in higher education*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/euryperia/iceland/national-reforms-higher-education>.
- Government of Iceland. (2024). *No 1165 30 September 2024 pertaining to quality assurance of learning, teaching and research in Icelandic higher education insti*. <https://www.government.is/library/01-Ministries/Ministry-of-Higher-Education--Science-and-Innovation/Rules%20Pertaining%20to%20QA%201165.pdf>
- NVAO. (n.d.). *The quality assurance system of Flanders*. <https://www.nvao.net/en/the-quality-assurance-system-of-flanders>.
- NVAO. (n.d.). *About us*. <https://www.nvao.net/en/about-us>.
- Eurydice. (2023). *Quality assurance in adult education and training*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/belgium-flemish-community/quality-assurance-adult-education-and-training>.
- European Commission. (n.d.). *EQAVET National Reference Points - Employment, Social Affairs and Inclusion*. https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/working-together/eqavet-european-quality-assurance-vocational-education-and-training/eqavet-national-reference-points_en.
- De Vlaamse Kwalificatiestructuur. (2020). *The flemish qualification framework*. https://vlaamsekwalificatiestructuur.be/wat-is-vks/meer-info-en-downloads/files/Brochure_FQF_EN.pdf.
- European Commission. (2023). *Quality Assurance in VET: Flemish-speaking Belgium*. <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=25987&langId=en>.
- Flanders.be. (2019). *Policy framework for VAC at an approved validation body*. <https://www.vlaanderen.be/en/validation-of-acquired-competencies/policy-framework-for-vac-at-an-approved-validation-body>.
- ENQA. (2021). *AEQES - Agency for Quality Assurance in Higher Education*. <https://www.enqa.eu/membership-database/aeqes-agency-for-quality-assurance-in-higher-education/>.
- OIT/Cinterfor. (2020). *A european quality framework for apprenticeships*. https://www.oitcinterfor.org/sites/default/files/file_publicacion/a_european_quality_framework_for_apprenticeships_en.final_corr.pdf.
- European Commission. (2023). *Quality Assurance in VET: French-speaking Belgium*. <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=25521&langId=en>.

Переклад і транслітерація

- Cedefop. (n.d.). *VET in Europe database | Vocational education and training in Europe | Iceland*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-in-europe/systems/iceland-u2>, [in English].
- Government of Iceland. (n.d.). *Education*. <https://www.government.is/topics/education/>, [in English].

- Cedefop & Bruxelles Formation. (2022). *Vocational education and training in Europe - Belgium: system description*. Cedefop. <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-in-europe/systems/belgium-u2>, [in English].
- Cedefop. (2024). *Vocational education and training*. https://www.cedefop.europa.eu/files/ti0224437enn_0.pdf, [in English].
- Eurydice. (n.d.). *Quality assurance - Iceland*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/iceland/quality-assurance>, [in English].
- ENQA. (n.d.). *Quality Board for Icelandic Higher Education*. <https://www.enqa.eu/membership-database/quality-board-for-icelandic-higher-education/>, [in English].
- Eurydice. (n.d.). *Quality assurance in higher education*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/euryperia/iceland/quality-assurance-higher-education>, [in English].
- Háskólinn í Reykjavík. (n.d.). *Quality Management*. <https://www.ru.is/en/about-ru/quality/quality-assurance>, [in English].
- Háskólinn í Reykjavík. (n.d.). *Quality Assurance System for Learning and Teaching at Reykjavik University*. <https://www.ru.is/en/about-ru/quality/quality-assurance-system-for-learning-and-teaching-at-reykjavik-university>, [in English].
- Eurydice. (2025). *National reforms in higher education*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/euryperia/iceland/national-reforms-higher-education>
- Government of Iceland. (2024). *No 1165 30 September 2024 pertaining to quality assurance of learning, teaching and research in Icelandic higher education insti*. <https://www.government.is/library/01-Ministries/Ministry-of-Higher-Education--Science-and-Innovation/Rules%20Pertaining%20to%20QA%201165.pdf>, [in English].
- NVAO. (n.d.). *The quality assurance system of Flanders*. <https://www.nvao.net/en/the-quality-assurance-system-of-flanders>, [in English].
- NVAO. (n.d.). *About us*. <https://www.nvao.net/en/about-us>, [in English].
- Eurydice. (2023). *Quality assurance in adult education and training*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/belgium-flemish-community/quality-assurance-adult-education-and-training>, [in English].
- European Commission. (n.d.). *EQAVET National Reference Points - Employment, Social Affairs and Inclusion*. https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/working-together/eqavet-european-quality-assurance-vocational-education-and-training/eqavet-national-reference-points_en, [in English].
- De Vlaamse Kwalificatiestructuur. (2020). *The flemish qualification framework*. https://vlaamsekwalificatiestructuur.be/wat-is-vks/meer-info-en-downloads/files/Brochure_FQF_EN.pdf, [in English].
- European Commission. (2023). *Quality Assurance in VET: Flemish-speaking Belgium*. <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=25987&langId=en>, [in English].
- Flanders.be. (2019). *Policy framework for VAC at an approved validation body*. <https://www.vlaanderen.be/en/validation-of-acquired-competencies/policy-framework-for-vac-at-an-approved-validation-body>, [in English].
- ENQA. (2021). *AEQES - Agency for Quality Assurance in Higher Education*. <https://www.enqa.eu/membership-database/aeqes-agency-for-quality-assurance-in-higher-education/>, [in English].
- OIT/Cinterfor. (2020). *A european quality framework for apprenticeships*. https://www.oitcinterfor.org/sites/default/files/file_publicacion/a_european_quality_framework_for_apprenticeships_en.final_corr_.pdf, [in English].
- European Commission. (2023). *Quality Assurance in VET: French-speaking Belgium*. <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=25521&langId=en>, [in English].

SYSTEMATIZATION OF QUALITY ASSURANCE PRACTICES IN VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING IN ICELAND AND BELGIUM

Anna Ostapenko

PhD, Senior Research Fellow, Department of Foreign Systems of Vocational Education, Institute of Vocational Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-2669-7227>, e-mail: annostapenko1989@gmail.com

Abstract

Relevance. Ensuring the quality of professional training for future specialists is the primary goal of vocational education. Improving learning outcomes will reduce the qualification gap and increase public trust. In current conditions, the experience of vocational training for young people in EU countries is of significant interest for reforming Ukraine's vocational education system. Specifically, a comparative analysis of Iceland's and Belgium's approaches to systematizing management practices, identifying commonalities and differences in their quality assurance strategies for vocational education, is of particular interest.

Purpose: To identify commonalities and differences in the approaches to quality assurance in vocational education in Belgium and and Iceland.

Methods: Systematization and comparative analysis of quality assurance practices in vocational education in Iceland and Belgium.

Results: A comparative analysis of management approaches to quality assurance in vocational education institutions in Iceland and Belgium was conducted. This analysis was based on an examination of national frameworks, legislation, the activities of key organizations, internal/external evaluation mechanisms, and the role of national/European qualification frameworks.

Conclusions: Iceland utilizes the Icelandic Quality Assurance Agency for external reviews and mandates internal evaluations for institutions. In Belgian Flanders, NVAO operates for educational accreditation, alongside a system for validating acquired competencies. In the Belgian regions of Wallonia and and Brussels, AEQES is responsible for evaluating the quality of educational institutions. Common features in the quality assurance practices of both countries were identified: harmonization of European traditions and national specificities; effective combination of internal self-evaluation and external evaluation; the presence of effective mechanisms for involving all stakeholders in quality assurance; an orientation towards learning outcomes; and compliance with European frameworks (EQF, EQAVET). Differences were also characterized: Iceland's management system is centralized, while Belgium's is decentralized; Belgium has a bi-national agency; Iceland uses digital journals for quality assurance, whereas Belgium uses the VAC system. At the same time, ensuring quality education in both countries is complex, particularly across the different regions of Belgium.

Keywords: *quality assurance, comparative analysis, Icelandic Quality Assurance Agency, vocational education in Iceland, vocational education in Belgium, legislative acts.*

Стаття надійшла до редакції: 18 Лютого 2025

Прийнято до друку: 29 Травня 2025